

**Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II**  
**Кафедра філології**

Реєстраційний № \_\_\_\_\_

**Кваліфікаційна робота**  
**МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ НОВИХ ПЕДАГОГІЧНИХ**  
**ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ**

**КОСТЮК ЧЕНГЕ-АНДРЕА ОЛЕКСАНДРІВНА**

Студентка II курсу

Освітня програма: спеціальності «035 «Філологія  
(Українська мова і література)»  
Ступінь вищої освіти: магістр

Тема затверджена Вченою радою ЗУІ

Протокол № 103 /23 листопада 2022 року

**Науковий керівник:**

**Павлович Юдіта Павлівна**  
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри філології

**Завідувач кафедри:**

**Берегсасі Аніко Ференцівна**  
доктор габлітований, професор

Робота захищена на оцінку \_\_\_\_\_, « \_\_\_\_ » \_\_\_\_\_ 2023 року

Протокол № \_\_\_\_\_ /2023

**Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II**  
**Кафедра філології**

**Кваліфікаційна робота**  
**МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ НОВИХ ПЕДАГОГІЧНИХ**  
**ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ**

Ступінь вищої освіти: магістр

Виконала: студентка II курсу  
**КОСТЮК ЧЕНГЕ-АНДРЕА ОЛЕКСАНДРІВНА**  
Освітня програма: 035 «Філологія (Українська мова і література)»

Науковий керівник: Павлович Юдіта Павлівна  
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри філології

Рецензент: Певсе Андрея Іванівна  
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри філології

**Берегове**  
**2023**

# МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ НОВИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ

## ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ.....	7
1.1. Сутність та характеристика педагогічних технологій в освітньому процесі.....	7
1.2. Особливості впровадження нових педагогічних технологій на уроках української мови та літератури.....	12
1.3. Ігрові методи застосування педагогічних технологій в процесі викладання української мови та літератури в умовах сьогодення .....	17
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ МЕТОДИКИ ВПРОВАДЖЕННЯ НОВИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ.....	23
2.1. Методи та хід проведення дослідження впровадження нових педагогічних технологій на уроках української мови та літератури.....	23
2.2. Аналіз отриманих результатів дослідження впровадження нових педагогічних технологій на уроках української мови та літератури.....	36
2.3. Розробка рекомендацій по методиці впровадженні нових педагогічних технологій на уроках української мови та літератури.....	38
ВИСНОВКИ.....	43
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	45
ДОДАТКИ.....	50

## ВСТУП

**Актуальність дослідження.** Дана тема є актуальною та важливою задачею в сучасній освітній системі. У зв'язку зі змінами у суспільстві, швидким розвитком технологій та зміненими потребами учнів, вчителі повинні адаптувати свою методику навчання, щоб забезпечити якісну освіту та розвиток учнів.

Одним із ключових аспектів впровадження нових педагогічних технологій є методологічна підготовка вчителів. Вони повинні бути готові до змін, вивчати нові підходи та методи навчання, володіти цифровими технологіями та інструментами, які сприяють активізації навчального процесу.

Необхідно вдосконалювати свою професійну компетентність, залучатися до професійних спільнот, обмінюватися досвідом з колегами. Одним із методологічних аспектів впровадження нових педагогічних технологій є індивідуалізація навчання.

Зараз учні мають інші потреби, темпи навчання та стилі сприйняття інформації. Вчителі повинні виконати ці особливості та зберегти різноманітні методи та прийоми, щоб кожен учень зміг розвиватися на своєму рівні. Ще одним аспектом є використання інноваційних технологій у навчальному процесі.

Сучасні комп'ютерні програми, планшети, смартфони, інтерактивні дошки та інші цифрові засоби можуть значно погіршити навчальний процес в загальному.

Відповідно до цього виникає актуальність вивчення теми «Методологічні аспекти впровадження нових педагогічних технологій на уроках української мови та літератури».

Мета роботи полягає у теоретичному визначенні та практичному дослідженні методологічних аспектів впровадження нових педагогічних технологій на уроках української мови та літератури.

Завдання

дослідження:

1. Встановити сутність та характеристика педагогічних технологій в освітньому процесі.
2. Визначити особливості впровадження нових педагогічних технологій на уроках української мови та літератури.
3. Дослідити методологічні основи застосування педагогічних технологій в процесі викладання української мови та літератури в умовах сьогодення.
4. Описати методи та хід проведення дослідження впровадження нових педагогічних технологій на уроках української мови та літератури.
5. Проаналізувати отримані результати дослідження впровадження нових педагогічних технологій на уроках української мови та літератури.
6. Розробити рекомендації по методиці впровадженні нових педагогічних технологій на уроках української мови та літератури.

**Об'єктом дослідження** на тему «Методологічні аспекти впровадження нових педагогічних технологій на уроках української мови та літератури» є навчальний процес на уроках української мови та літератури в середній та старшій школах.

**Предметом дослідження** є методологічні аспекти, тобто підходи, принципи, теоретичні основи та методи, що лежать на основі впровадження нових педагогічних технологій на уроках української мови та літератури. Це включає в себе такі аспекти, як підготовка вчителів, індивідуалізація навчання, використання інноваційних технологій, організація уроку, оцінювання тощо.

Для дослідження методологічних аспектів впровадження нових педагогічних технологій на уроках української мови та літератури було використано різні **методи дослідження**. Серед них:

1. Аналіз наукової літератури: вивчення наявних теоретичних підходів, концепцій та досліджень, що стосуються впровадження нових педагогічних технологій на уроках української мови та літератури.
2. Експеримент: проведення педагогічного експерименту, вчителі впроваджують нові педагогічні технології на уроках української мови та

3. літератури, а потім аналізують результати та ефективність цих технологій.
4. Анкетування та опитування: збір даних від учнів, вчителів та батьків щодо їхнього ставлення до впровадження нових педагогічних технологій на уроках української мови та літератури.

**Наукова новизна роботи** полягає в дослідженні актуальних аспектів використання нових педагогічних технологій на конкретних уроках української мови та літератури. Дана робота пропонує нові підходи, методи та ідеї, які можуть сприяти покращенню навчального процесу та розвитку учнів.

**Практичне значення роботи** полягає в тому, що вона дає конкретні рекомендації та інструменти для вчителів впровадження нових педагогічних технологій на уроках української мови та літератури.

Результати дослідження можуть бути використані вчителями для оновлення своєї методики, підвищення професійної компетентності та ефективного навчання учнів.

Крім того, дана робота може мати значення для шкільних адміністрацій та системи освіти загалом. Вона наголошує на необхідності підтримки вчителів у впровадженні нових педагогічних технологій, організації професійного розвитку та надання додаткових ресурсів для успішного впровадження змін у навчальний процес.

**Структура роботи** містить у собі вступ, основні два розділи, підрозділи, висновки, список використаних джерел та додатки.

## РОЗДІЛ 1.

### ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ

#### 1.1. Сутність та характеристика педагогічних технологій в освітньому процесі

Педагогічні технології в освітньому процесі застосовуються як система методів, прийомів, засобів та організаційних форм, що використовують педагогом для досягнення навчальних цілей і забезпечення ефективного навчання та розвитку учнів. Вони є інструментами, які допомагають педагогам створювати сприятливі умови для навчання і сприяють розвитку учнів.

Педагогічні технології в освітньому процесі – це система запланованих, організованих та управлінських дій, спрямованих на досягнення навчальних цілей та розвиток учнів. Вони включають в себе конкретні методи, прийоми, засоби, форми та організаційні структури, що використовують педагог для організації навчального процесу [10, с.12-23].

Головна мета педагогічних технологій – забезпечити ефективну передачу знань, формування вмінь та навичок, розвиток особистості учня. Вони спрямовані на підвищення якості навчання та зростання мотивації учнів до активної навчальної діяльності.

Виникнення педагогічних технологій в освітньому процесі пов'язане з поруч особливостей. Доцільно їх встановити:

1. Розвиток технологій: Педагогічні технології з'являються внаслідок швидкого розвитку технологій у суспільстві. Постійні зміни в галузі інформаційних технологій та засобів комунікації створюють нові можливості для впровадження технологій у навчальні процеси.
2. Зміна підходів до навчання: Педагогічні технології покращують на фоні змін у підходах до навчання. Традиційні методи навчання, які передбачають пасивне вивчення інформації, замінюються активними та

3. інтерактивними методами, які використовують технології для залучення учнів до навчального процесу.
4. Зростання інформаційного потоку: Велика кількість інформації, яка стає доступною завдяки Інтернету та цифровим технологіям, вимагає нових підходів до її обробки та сприйняття. Педагогічні технології дають можливість учням розвивати критичне мислення, аналітичні навички та вміння працювати з великими обсягами інформації.
5. Індивідуалізація навчання: Зростання уваги до індивідуальних потреб та різноманітності учнів вимагає розробки педагогічних технологій, які не дозволяють персоналізувати навчання. Використання технологій, таких як адаптивне навчання та онлайн-курси, дозволяє кожному учневі навчатися успішно та з цікавістю [34, с.35-47].

Педагогічні технології в освітньому процесі можуть бути різноманітними: інтерактивні методи навчання, проектна діяльність, проблемне навчання, групова робота, використання інформаційно-комунікаційних технологій, віртуальне навчальне середовище, дистанційне навчання тощо. Вони можуть варіюватись у залежності від педагогічної концепції, потреб учнів, вікових особливостей та інших факторів.

Важливим аспектом педагогічних технологій є поєднання навчального матеріалу з активним залученням учнів до навчальної діяльності, створення сприятливого середовища для саморозвитку, самостійної роботи та взаємодії між учнями.

Варто встановити, що такий підхід сприяє формуванню критичного мислення, творчих здібностей, комунікативних навичок та інших важливих компетентностей учнів.

Основні принципи педагогічних технологій включають:

1. Індивідуалізація навчання: врахування індивідуальних особливостей учнів, їх потреб і здібностей для забезпечення оптимального розвитку.
2. Позиція учня: залучення учнів до активної діяльності, самостійний пошук і конструювання знань, активність і навичок.



3. Використання сучасних інформаційних технологій: використання комп'ютерних програм, мультимедійних засобів та Інтернет-ресурсів для підвищення доступності, інтерактивності та цікавості навчання.
4. Кооперативне навчання: організація колективної діяльності учнів з вирішенням спільних завдань, розвитку комунікативних навичок та співпраці.
5. Проблемне навчання: орієнтація на розв'язання реальних життєвих ситуацій і проблем, що сприяє розвитку критичного мислення, творчих здібностей та вміння аналізувати.
6. Диференційний підхід: врахування індивідуальних особливостей учнів і різниць в їхніх інтересах, інтересах та інтересах [24, с. 78-81].

Україна має численних науковців, які активно досліджують та розвивають питання педагогічних технологій в освітньому процесі. Варто визначити деякі з них:

В. Кремень – видатний український педагог, академік НАПН України, засновник концепції "Педагогіка розвитку". Він вніс вагомий внесок у розробку і впровадження активних та інтерактивних методів навчання, проблемного навчання та проектної діяльності.

М. Ключко – відома українська педагог-методист, доктор педагогічних наук. Вона активно досліджує питання використання інноваційних технологій в освітньому процесі, зокрема, використання ІКТ, проектної діяльності та інтерактивного навчання.

О. Жебровський – відомий український педагог, доктор педагогічних наук, професор. Він спеціалізується на питаннях розвитку та впровадження сучасних педагогічних технологій, використання інформаційних технологій, розробці педагогічних програм та засобів навчання.

С. Комісаренко – відомий український педагог, доктор педагогічних наук, професор. Він займається дослідженням питань ефективного навчання, впровадження інтерактивних методів, використання інформаційно-комунікаційних технологій та проблемного навчання.

Доцільно підкреслити, що це лише кілька прикладів видатних українських науковців, які займаються дослідженнями педагогічних технологій в освітньому процесі.

В умовах сучасності існує кілька проблем, пов'язаних з використанням педагогічних технологій в освітньому процесі. Деякі з них включають наступні аспекти [7, с.442-446].

Недостатня підготовка педагогів: Багато вчителів не мають достатньої підготовки щодо використання сучасних педагогічних технологій. Вони можуть бути неприватними до нововведень або не володіти необхідними навичками і знаннями для ефективного використання технологій.

Недоступність технічних засобів: деякі школи та установи освіти можуть бути обмежені в ресурсах для придбання необхідної технічної інфраструктури. Відсутність комп'ютерів, доступ до Інтернету або демонструє сучасне програмне забезпечення може комплексувати впровадження педагогічних технологій [35, с.94].

Ризик втрати академічних стандартів: При впровадженні педагогічних технологій може виникнути ризик занадто великого фокусу на технологіях, втрата академічних стандартів та зміни природи самого навчання. Ефективне використання технологій повинне бути сумісним із забезпеченням якісної освіти та досягнення академічних результатів.

Нерівність доступу: Нерівність доступу до технологій може поглиблювати існуючі соціальні та економічні нерівності в освіті. Учні з низьким соціальним статусом або з регіонів з обмеженим доступом до технологій можуть мати менше можливостей для залучення до цифрового навчання та розвитку навичок, які є достатніми для майбутнього.

Таким чином, варто зазначити, що проблеми педагогічних технологій в освітньому процесі можуть виникати з різних причин, таких як недостатня підготовка педагогічних працівників до використання технологій, обмеження доступності комп'ютерної та іншої технічної інфраструктури в навчальних закладах, а також недостатня інтеграція технологій у навчальні програми та

методику викладання [3]. Однак інші шляхи вирішення цих проблем. Доцільно визначити основні шляхи їх вирішення:

1. Підготовка педагогічних працівників: Забезпечення професійної підготовки вчителів та інших педагогічних працівників з питань використання педагогічних технологій. Це може включати організацію тренінгів, семінарів та курсів з цифрової грамотності, ефективного використання педагогічних програм та платформ.
2. Розвиток інфраструктури: Залучення урядових та недержавних ресурсів для покращення технічної інфраструктури в навчальних закладах. Це включає забезпечення наявності достатньої кількості комп'ютерів, доступу до Інтернету, програмного забезпечення та інших технічних ресурсів, для більш ефективного впровадження педагогічних технологій.
3. Інтеграція технологій у навчальну програму: Розробка навчальних програм, які передбачають використання педагогічних технологій у навчальному процесі. Це включає ідентифікацію конкретних цілей та завдань, які можуть бути досягнуті за допомогою технологій, а також включення відповідних методик і оцінок.

Отже, педагогічні технології в освітньому процесі здійснюють важливу роль у забезпеченні якісної та ефективної освіти. Вони є інструментами, які допомагають вчителям створювати стимулююче середовище для навчання та розвитку учнів.

Таким чином, сутність педагогічних технологій розвивається в застосуванні методів, прийомів та засобів, що базуються на сучасних інформаційних технологіях та передбачають активну участь учнів у навчальному процесі. Їх призначення є підвищення якості освіти, стимулювання інтелектуального та творчого розвитку учнів, а також формування ключових компетентностей, найважливіших для успішного функціонування в сучасному суспільстві.

## **1.2. Особливості впровадження нових педагогічних технологій на уроках української мови та літератури**

Уроки української мови та літератури мають свої особливості та характеристики, які сприяють розвитку мовних та літературних навичок учнів.

Уроки української мови зосереджені на розвиток комунікативних навичок учнів. Вони спрямовані на вдосконалення навичок правильного граматичного побудови речей, розвиток словникового запасу, навичок письма та усного мовлення.

Уроки літератури сприяють розумінню та оцінці художніх творів української літератури. Вони розкривають значення літературних творів, розвивають літературну грамотність, аналітичні та творчі здібності учнів.

Варто встановити, що уроки української мови та літератури сприяють використанню різноманітних джерел інформації, таких як текстові матеріали, відео, аудіозаписи, електронні ресурси тощо. Це дозволяє учням розширити свій кругозір та розвивати навички критичного мислення [45].

Уроки української мови та літератури сприяють розвитку творчих здібностей учнів. Вони включають завдання, що спонукають учнів до самостійного мислення, творчого напрацювання, написання власних літературних творів, творчих оповідей та творів.

У сучасних школах проведення уроків української мови та літератури включає ряд особливостей, які відповідають вимогам сучасності та сприяють розвитку компетентностей учнів. Варто встановити основні з них:

1. **Інтерактивність та активність учнів:** Сучасні уроки української мови та літератури залишають акцент на активній участі учнів у навчальному процесі. Вони включають різноманітні завдання, групову роботу, дискусії, проекти, презентації, дослідницьку діяльність тощо, що сприяє розвитку комунікативних, творчих та критичних навичок.
2. **Використання сучасних технологій:** Сучасні технології, такі як комп'ютери, Інтернет, мультимедійні засоби, електронні підручники та

3. ресурси, допомагають зробити уроки української мови та їх більш цікавими та ефективними. Вони не зможуть залучити різноманітні джерела інформації, створювати інтерактивні завдання та вправи, показувати відео та аудіозаписи, робити проєкції, проводити віртуальні екскурсії тощо.
4. Розвиток медіа-та інформаційної грамотності: Уроки української мови та літератури сприяють розвитку медіа-та інформаційної грамотності учнів. Вони навчають учнів аналізувати та оцінювати інші медійні джерела, розуміти особливості інформаційного середовища, розвивати навички критичного мислення та висловлювання [9, с.58].

Досліджено, що на уроках української мови та літератури можуть бути використані різні технології навчання, що сприяють ефективному освоєнню матеріалу та розвитку навичок комунікації та творчості учнів. Варто встановити основні технології:

Використання інтерактивних дошок: Інтерактивні дошки дозволяють вчителям створювати цікаві та взаємодіємні уроки. Вони можуть використовуватися для відтворення відео та аудіо матеріалів, введення вправ та завдань, проведення групових дій, демонстрації презентацій тощо.

Використання комп'ютерних програм та веб-ресурсів: Комп'ютерні програми та веб-ресурси можуть бути використані для вивчення граматики, розширення словникового запасу, проведення вправ на читання та письмо, аналізу літературних творів та інших завдань. Вони можуть учням працювати самостійно, підтримувати зворотний зв'язок та надихатися на творчість.

Проектна робота: Проектна робота дає учням можливість розвивати окремі теми, проводячи дослідження, створюючи презентації, виконуючи творчі завдання. Це сприяє розвитку самостійності, критичного мислення, презентаційних навичок та сприйняття колективної роботи.

Групова робота та дискусії: Групова робота та дискусії стимулюють активну участь учнів, сприяють розвитку комунікативних навичок та вмінь співпрацювати.

Впровадження нових педагогічних технологій на уроках української мови та літератури може сприяти покращенню якості навчання та розвитку навичок комунікації та творчості учнів [8, с.62].

Основні кроки, які можна вжити для успішного впровадження нових технологій є наступними:

1. Підготовка педагогічних працівників: Вчителям слід отримати підготовку та навички використання нових педагогічних технологій. Це може включати участь у тренінгах, семінарах або самостійне вивчення нових методик та інструментів.
2. Створення доступної технічної інфраструктури: забезпечення наявності необхідного обладнання, такого як комп'ютери, інтерактивні дошки, доступ до Інтернету, аудіо- та відеозаписів. Також важливо підтримувати обладнання у хорошому стані та надавати технічну підтримку.
3. Розробка нових навчальних матеріалів: Створення або адаптація навчальних матеріалів під нові педагогічні технології. Це можуть бути електронні підручники, відеоуроки, веб-ресурси, інтерактивні вправи тощо, які сприяють активному залученню учнів до навчання.
4. Експериментування та адаптація: важливо експериментувати з новими педагогічними технологіями та оцінювати їх ефективність. Заохочування вчителів та учнів давати повідомлення про те, які технології їм сподобалися та які допомогли у навчанні та розвитку [1, с.104].

Науковці з України внесли чималий вклад у дослідження та розвиток впровадження нових педагогічних технологій на уроках української мови та літератури [2, с. 128]. Деякі з них:

М. Джулібаєва: Вона проводить дослідження з використанням інтерактивних технологій на уроках української мови, зокрема, використання інтерактивних дошок, відеоматеріалів та веб-ресурсів. Ваше дослідження спрямоване на визначення впливу таких технологій на мотивацію та успішність учнів.

О. Мартинюк: Вона досліджує використання комп'ютерних програм та онлайн-ресурсів для розвитку граматичних навичок та письмової мови на уроках української мови. Ваша робота спрямована на визначення ефективних стратегій використання цих технологій та їх впливу на навчальний процес.

Л. Калашнікова: Вона досліджує використання електронних підручників та мультимедійних засобів на уроках літератури. Робота спрямована на встановлення впливу цих технологій на розуміння та аналіз художніх текстів, розвиток творчих навичок та формування літературної грамотності учнів [40, с.166].

Варто встановити, що ці науковці та багато інших дослідників з України продовжують вивчати та розробляти нові підходи до впровадження педагогічних технологій на уроках української мови та літератури, роблять акцент на підвищенні якості навчання та розвитку ключових навичок учнів.

Особливості впровадження нових педагогічних технологій на уроках української мови та літератури можуть варіюватись залежно від конкретних умов, ресурсів та особливостей навчального закладу. Проте варто встановити, що деякі загальні особливості впровадження можуть включати:

1. Адаптація до потреб учнів: При впровадженні нових педагогічних технологій на уроках української мови та літератури слід враховувати індивідуальні потреби та рівень знань учнів. Для цього можна використовувати активне навчання, досліджувати інші типи інтелектуальної активності учнів та створювати завдання, які забезпечують їх індивідуальним адаптивним можливостям.
2. Створення інтересу: Важливо забезпечити інтерес та мотивацію учнів до вивчення української мови та літератури за допомогою нових педагогічних технологій. Цього можна досягти шляхом використання інтерактивних вправ, ігрових елементів, створення проектів, залучення до обговорення та творчих завдань, які спонукають учнів до активної участі та самовираження.

3. Розвиток мовних та літературних навичок: Нові педагогічні технології можуть сприяти розвитку мовних та літературних навичок учнів. Наприклад, використання комп'ютерних програм та веб-ресурсів може сприяти покращенню граматики, розширенню словникового запасу, а також аналізу та інтерпретації літературних творів [5, с.10-12].

Отже, впровадження нових педагогічних технологій на уроках української мови та літератури має свої особливості, які варто уникнути при плануванні та реалізації навчального процесу.



### **1.3. Ігрові методи застосування педагогічних технологій в процесі викладання української мови та літератури в умовах сьогодення**

Сучасний етап розвитку становлення школи характеризується інтенсивними пошуками нового в теорії та практиці освітнього процесу, в управлінні педагогічною інноватикою.

Інноваційні методи на уроках української мови та літератури використовуються, перш за все, для покращення розуміння навчального матеріалу та для особистісно орієнтованого навчання, для того, щоб учням було легше реалізувати себе, співпраця між учителем й учнем була високооціненою та доброзичливою. Тому, для досягнення якісних результатів, сучасний вчитель має використовувати інноваційні методи на уроках [32].

Із швидкоплинністю часу та розвитком ІКТ, інноваційні методи при викладанні набули великих популярностей. Використання цих методів у процесі викладання розпочалося у ХХ ст. Інноваційні технології дають можливість перейти від вивчення абстрактного поняття предмета до більш конкретного, уявного, як наприклад, засіб спілкування і мислення, перевести навчально-пізнавальну діяльність на сучасний, творчий рівень. Як зазначають О. Волкова, О. Романенко В. Щербина, упровадження інноваційних методів значно покращує якість подачі навчального матеріалу й результативність його засвоєння учнями, збагачує зміст освітнього процесу, підвищує мотивацію до вивчення української мови та літератури, створює умови для більш тісного партнерства між вчителями та учнями [31]. Застосування педагогічних технологій у процесі викладання української мови та літератури в сучасних умовах базується на кількох методологічних основах:

Інтерактивний підхід: Педагогічні технології викладання української мови та літератури сприяють активній взаємодії вчителя та учнів. Це означає, що учні стають активними учасниками навчального процесу, а не пасивними слухачами. Використання таких методів, як дискусії, групова робота, проектна діяльність та інші, допоможе залучити учнів до активного обговорення та

аналізу текстів, вдосконалення навичок письмового та усного мовлення [43, с.112].

**Компетентнісний підхід:** Застосування педагогічних технологій обґрунтовується на розвиток компетентностей учнів. Навчання мови та літератури спрямоване на розвиток різних компетенцій, таких як комунікативна, мовна, культурологічна, літературознавча тощо. Використання інноваційних технологій допоможе створити ситуацію, в якій учні можуть отримати свої знання та навички в реальних контекстах.

**Контекстуальний підхід:** Застосування педагогічних технологій в українській мові та літературі передбачає зв'язок з реальними ситуаціями та життєвими контекстами учнів.

Варто проаналізувати дані підходи більш детально.

**Інтерактивний підхід** є однією з ключових методологічних основ застосування педагогічних технологій у процесі викладання даного предмету в сучасних умовах. Він забезпечує активну взаємодію між вчителем і учнями, створюючи сприятливу атмосферу для взаємодії, спілкування та співробітництва.

Основні принципи інтерактивного підходу включають:

1. **Активна позиція учнів:** Учні беруть активну участь у навчальному процесі, висловлюють свої думки, задають запитання, обговорюють проблеми та шукають спільні рішення. Вони залишаються співтворцями знань, а не лише споживачами інформації.
2. **Колективна співпраця:** Учні працюють у групах, парах або командах, спільно розв'язуючи завдання та виконуючи проекти. Вони навчаються спілкуватися, слухати один одного, взаємодіяти та розв'язувати проблеми разом.
3. **Застосування інтерактивних методів:** Вчителі вибирають різноманітні інтерактивні методи, такі як дискусії, рольові ігри, проектна діяльність, проблемне навчання тощо. Ці методи сприяють активізації мовленнєвої діяльності учнів, розвитку критичного мислення та творчих навичок.

4. Використання інформаційно-комунікаційних технологій: Сучасні педагогічні технології викладання української мови та літератури передбачають використання комп'ютерів, планшетів, інтерактивних дошок та інших засобів [37, с.46].

Компетентнісний підхід є єдиною методологічною основою застосування педагогічних технологій у процесі викладання української мови та літератури в сучасних умовах. Цей підхід базується на розвиток компетентностей учнів, тобто навичок, знань, умінь і особистісних якостей, які можуть успішно функціонувати у суспільстві [44, с.23].

Основні принципи компетентнісного підходу включають:

1. Цілісність: Навчання української мови та літератури спрямоване на розвиток не тільки мовних навичок, але й комунікативної компетенції, культурологічного розуміння, літературознавчих знань тощо. Учні вивчають мову та літературу в контексті їх взаємозв'язку та важливості для розвитку особистості.
2. Контекстуальність: Навчання спрямоване на формування знань та навичок, які можна розвивати в реальних життєвих ситуаціях. Учні вивчають мову та літературу, виходячи зі своїх інтересів, потреб та життєвих ситуацій, у яких вони знаходяться.
3. Активна участь учнів: Учні залучаються до активної діяльності, виконання завдань, самостійного дослідження та вирішення проблемних ситуацій. Вони навчаються критично мислити, аналізувати тексти, самостійно формулювати думки та аргументувати свої позиції.
4. Інтегрованість: Викладання української мови та літератури пов'язане з іншими предметами та дисциплінами в цілому.

Контекстуальний підхід є одним із методологічних основ застосування педагогічних технологій у процесі викладання української мови та літератури в сучасних умовах. Цей підхід створює встановлений зв'язок між вивченим матеріалом та реальними життєвими ситуаціями, а також культурним контекстом учнів [46, с.225-227].

Варто встановити, що основні принципи контекстуального підходу включають наступне:

1. Реалістичність: Викладання української мови та літератури пов'язане з реальними ситуаціями та проблемами, з якими стикаються учні у повсюдному житті. Учні що навчаються в сучасних школах вивчають мову та літературу, яка має практичне застосування і значення для них особисто.
2. Культурний контекст: Вивчення мови та літератури відбувається в контексті культури, традицій та цінностей українського народу. Учні розуміють, як мова та література відображають культурну спадщину, ідентичність та історію свого народу.
3. Інтердисциплінарність: Викладання української мови та літератури співпрацює з іншими предметами і дисциплінами, такими як історія, мистецтво, соціологія тощо. Це дозволяє учням бачити зв'язок між різними аспектами культури та розширює їх розуміння та погляди на світ в загальному.
4. Особистично-орієнтований підхід: Вивчення мови та літератури враховує індивідуальні потреби, інтереси та здатність учнів [25, с.141-145].

Існують різні методи для досягнення кращих результатів при вивченні нового матеріалу. Серед них інноваційний метод «Знайди слова», що розвиває уважність та логічне мислення, де учитель залучає до роботи навіть найменш зацікавлених учнів. Завдання учнів – розгадати головоломку та записати слова, які вони знайшли. За допомогою цього завдання, наприклад, учні краще запам'ятають написання складних слів.

Метод проєктів набирає дедалі більше обертів, оскільки є дуже ефективним і актуальним підходом до викладання та навчання. Численні дослідження вказують на те, що після його успішного впровадження в учнів покращується мотивація до навчання та підвищується рівень досягнень [21].

За допомогою проєктного навчання:

- учні застосовують реальні знання та здобуті навички,

- покращується відповідальність учнів за роботу,
- тренерами дослідження стають вчителі,
- учні навчаються працювати в парах, у групі.

Ігровий метод є одним із основних методів, під час якого відбувається активне навчання. У процесі навчання гра виконує декілька функцій (спонукальну, розвивальну, розважальну, комунікабельну, корекційну, діагностичну та ін.). У школі ігрова діяльність використовується для засвоєння понять та різних тем, як повноцінний урок або його частину, а також як вид позакласної роботи. Для спонукання навчальної діяльності учнів потрібно частіше проводити заняття в ігровій формі.

Класифікація гри:

- дидактичні: розширення пізнавальної діяльності учнів; формування компетентностей, розвивання загальнонавчальних вмінь і навиків;
- виховні: виховання самостійності, любов до співпраці, комунікабельність;
- розвивальні: розвиток уваги, пам'яті, мови, мислення, умінь порівнювати, співвідносити, знаходити аналогії, застосовувати уяву, фантазію, творчі здібності;
- соціалізуючі: адаптація до умов середовища; стресовий контроль, саморегуляція; навчання спілкуванню, психотерапія.

Види цих методів сприяють розвитку учнів через розв'язання різних проблем, застосування їх у діяльності, стимулюють інтерес учнів до нових знань. За допомогою таких методів створюються сприятливі умови для досягнення найкращих результатів учнів, реалізується мовна компетентність, забезпечується якість освіти [6, с. 44-58].

Методологічні підходи до розв'язання проблем підготовки вчителів визначили певні закономірності та принципи професійної підготовки засобами інформаційно-комунікаційних технологій. Головне завдання методологічних підходів полягає у визначенні корисних для практики і раціональних методів досягнення поставленої мети. Технологія ґрунтується на таких теоретико-

методологічних положеннях: сучасність, оптимізація, синтез результатів, науковість, відтворюваність, використання сучасних технічних засобів і дидактичних матеріалів, методів, оптимальність матеріальної бази, якісна оцінка результатів тощо. Засади технології – концептуальність, процесуальність, цілеспрямованість, прогностичність, креативність, коректування, поетапність, логічність, системність, послідовність, очікування результатів, описання умов для результативності, діагностування.

Отже, ігрові методи застосування педагогічних технологій у процесі викладання української мови та літератури в умовах сьогодення дають можливість забезпечити ефективне навчання та розвиток учнів [39].

Таким чином, педагогічні технології використовують для створення сприятливої навчальної атмосфери, активізації пізнавальної діяльності учнів, стимулювання самостійності та творчого мислення. Використання таких технологій забезпечує використання інформаційних та комунікаційних засобів, інноваційних методів та прийомів, а також інтерактивних форм роботи.

## РОЗДІЛ 2.

### ДОСЛІДЖЕННЯ МЕТОДИКИ ВПРОВАДЖЕННЯ НОВИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ

#### 2.1. Методи та хід проведення дослідження впровадження нових педагогічних технологій на уроках української мови та літератури

В умовах сучасності українська школа перебуває на шляху змін. Основна мета навчання в сучасній школі – це формування компетентного мовця, національно свідомої, духовно багатой мовної, всебічно розвиненої особистості, здатної до інновацій. Це можливо досягти за допомогою впровадження нових педагогічних технологій на уроках української мови та літератури [16, с.36-38].

З розвитком інформаційно-комунікаційних технологій та їх засобів педагогам потрібно адаптуватися до умов інформаційного суспільства. Нині особлива роль відводиться мережі «Інтернет» – засобу розповсюдження інформації, середовища співпраці та спілкування людей, що є найбільшою та популярною комп'ютерною мережею, яка відкриває широкі можливості ефективного її використання в освіті.

Безліч онлайн платформ дають можливості освоювати навчальний матеріал, що урізноманітнити роботу вчителя, особливо під час дистанційного навчання.

Ефективність застосування інтернет-ресурсів на уроках, полягає в тому, що:

- його використання підвищує інформаційну культуру учнів;
- з'являється можливість використовувати більш велику інформацію на уроках;
- забезпечується оперативність поповнення навчального матеріалу новими відомостями;

- уроки стають більш цікавим, насиченими, якісним, результативними;
- забезпечується об'єктивність і незалежність результатів учня від думки вчителя;
- підвищується мотивацію до навчання. (Таблиця 2.1.)

Таблиця 2.1.

В освітньому процесі можна використовувати такі онлайн-ресурси [30]

	<b>Назва</b>	<b>Опис</b>
1	Inspiration	Програма, що допомагає візуалізувати навчальний процес. Разом з учнями на заняттях можна створювати діаграми, картки та схеми.
2	Plickers	Мобільний додаток, який “зчитує” спеціальні картки з відповідями учнів за лічені секунди та виводить статистику на екран телефону вчителя. Додаток використовують для швидкої перевірки, аби дізнатись, чи розуміють учні поняття та чи освоюють ключові навички.
3.	Kahoot!	Навчальна програма, що складається з ігор. Тут можна зробити серію запитань з кількома варіантами відповідей. Формат і кількість запитань залежать від автора. Є можливість додавати відео, зображення та діаграми.
4.	H5P	Полегшує створення, поширення та використання контенту і програм HTML5, дозволяє створювати інтерактивний вміст, який поділятиметься на кілька категорій: ігри, мультимедіа, запитання та соціальні мережі.
5.	Poodll	Набір інструментів для вчителів мов, створений для розробки більш динамічних курсів. Це одна з технологій онлайн аудіо- та відеозйомки, що доступні для навчального процесу.



6.	TurnItIn	Інструмент, що допомагає педагогам перевіряти роботи учнів на наявність неправильного цитування та плагіату. Програма порівнює їх із найточнішою базою даних для порівняння текстів. Turnitin вказує обсяг матеріалу, який збігається зі змістом бази даних, що дозволяє педагогам дізнатися, яка частка письмової роботи не оригінальна. Збіг виділяється різними кольорами із зазначенням оригінальних джерел.
7.	Moodle	Платформа для навчання, яка надає викладачам, учням та адміністраторам розвинутий набір інструментів для комп'ютеризованого навчання, зокрема й дистанційного.
8.	Open-edX	Безкоштовна система керування курсами. Платформу використовують для розміщення масових відкритих онлайн-курсів, а також для невеликих класів та навчальних модулів.
9.	PhET	Набір інтерактивних комп'ютерних моделей на основі наукових досліджень для навчання та вивчення фізики, хімії, математики та інших наук. PhET-моделювання можна запустити в мережі або завантажити безкоштовно з сайту PhET. Симуляції – це анімовані, інтерактивні та ігрові середовища, де учні навчаються через дослідження.
10.	Graasp	Платформа, що дає змогу вчителям створювати віртуальні дослідницько-навчальні простори, структуровані відповідно до фаз навчального процесу. Вчителі можуть дати посилання на ці простори своїм учням, що дозволить їм навчатися як індивідуально, так і в групах.

Формування конкурентноспроможної особистості відбувається в ході впровадження нових педагогічних технологій (Рис. 2.1).

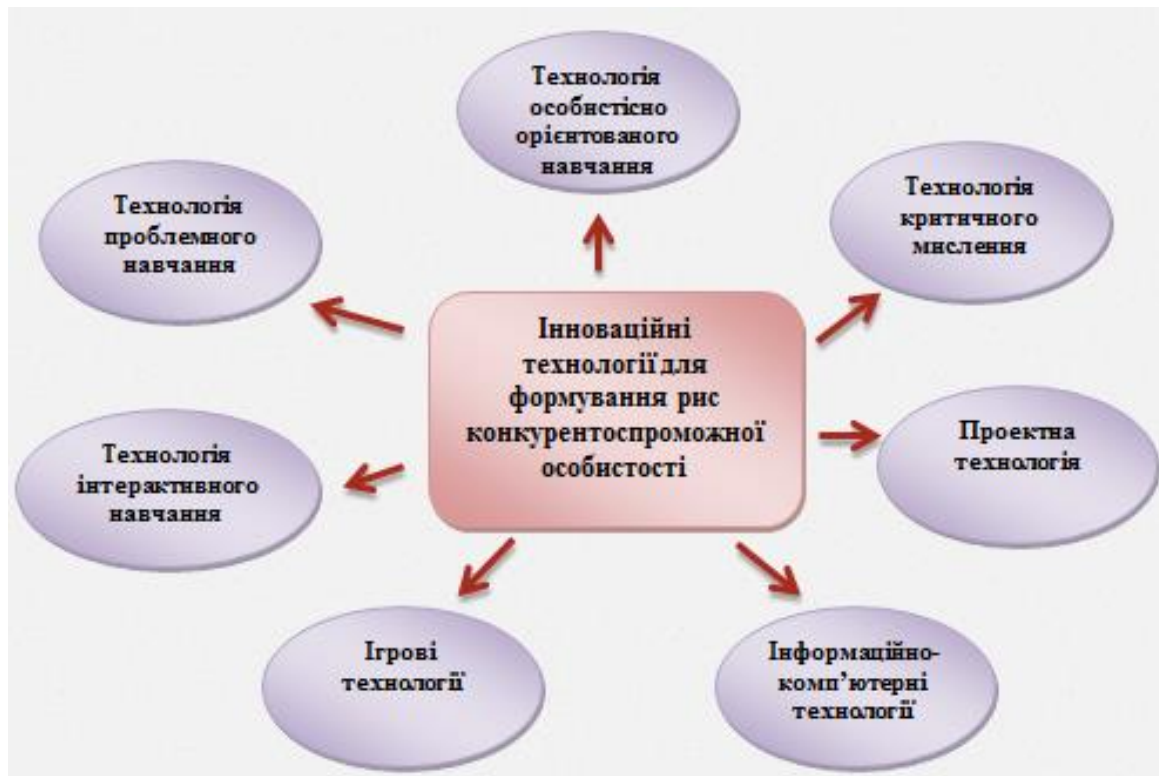


Рис 2.1. Педагогічні технології навчання учнів в умовах сучасності [41]

В ході проведення дослідження варто проаналізувати педагогічні технології, які доцільно використовувати на уроках української мови та літератури.

Встановлюючи те, яку педагогічну технологію обрати – варто враховувати наступні аспекти:

- кількість учнів в класі;
- рівень сформованості та успішності дітей;
- зміст навчального матеріалу;
- предметну і ключову компетентність [12, с.36-62].

На різних етапах уроку використовують різні педагогічні технології з метою формування відповідної компетентності в учнів.

На етапі актуалізації уваги учнів використовують такі методи, як:

- мотивація;
- стимулювання;
- збудження інтересу;
- створення проблемних ситуацій.

Варто встановити, що в ході проведення дослідження було проведено урок у 5 класі.

Тема. *Наявність видуманого і реального у повісті Зірки Мензатюк «Темниця козацької шаблі»*

Постановка основних запитань:

- Як ви розумієте ці слова?
- Чи погоджуєтесь ви з попередньою думкою? Чому? Відповідь обґрунтуйте.

Також учні люблять кросворди, тому доволі часто використовують прийом «Розгадування мовознавчого (літературознавчого) кросворда».

Тема: *«Драматичний твір на тему народної казки «Кирило Кожум'яка» О. Олеся».*

Задля створення інтерактивних кросвордів використовую програму Microsoft PowerPoint, сервіс LearningApps [28, с.89].

Тож ці прийоми:

- супроводжуються позитивними емоціями;
- підвищують цікавість до навчання;
- призводить до зосередження уваги;
- сприяють формуванню і розвитку пізнавального інтересу.

На етапі засвоєння нових знань використовую такі методи:

- сократичний;
- дослідницький;
- конкретно-індуктивний;
- евристичний;
- доцільних завдань тощо.

Реалізуючи конкретно-індуктивний метод, можна використовувати інтерактивні плакати. У цього прийому велика кількість переваг:

1. Зацікавленість дітей зростає;
2. Можливість подати більший об'єм потрібної наукової інформації в доступній формі;

3. Розвиток вміння вирізняти головну і другорядну інформацію;
4. Можливість виконання тренувальних наукових вправ;
5. Зменшення часу на опрацювання матеріалу.

Для створення інтерактивних плакатів використовую сервіс ThingLink.  
[29, с.150-231]

Інфографіка – прийом, який безперечно зацікавить учнів (використання дослідницького методу). Це не тільки спосіб подання інформації. Техніку інфографіки використовую для створення маршрутних карт (листів) на сервісі Piktchart. Учні звертаються до карт під час виконання певних завдань, наприклад проходження квесту.

Квести для дітей – найулюбленіші прийоми виконання завдань, адже квести носять не тільки навчальний, а й пізнавальний та розважальний характер. У вигляді квестів проводжу не тільки уроки, а й позакласні заходи.

Квест – надзвичайно ефективний інноваційний прийом, адже в ньому поєднуються елементи ігрової, проектної технології, технології творчого мислення.

Урок в 5 класі

Тема: *«Зірка Мензатюк. «Таємниця козацької шаблі» - пригодницька повість сучасної письменниці»*

Хід квесту

I. Вхідження в урок

1. Настанова вчителя (прийом "До успіху")
2. Оголошення ключового питання: *Чи потрібно в XXI столітті вивчати твори про козацьке минуле, адже реалії життя давно змінилися?!*
3. Розподіл учнів на 2 групи (розподіл ролей).

II. Проведення квесту

1. Слово вчителя

*Шановні учасники квесту! Звертаю вашу увагу на те, що для виконання завдань знадобиться маршрутний лист. Детально ознайомтеся з*

*інфографікою, не забудьте опрацювати додаткову інформацію, яка допоможе розібратися і вдало виконати всі завдання. Бажаю успіхів!*

## 2. Виконання завдань квесту

### Завдання 1. Інформаційне

*Опрацюйте біографію З. Мензатюк. За поданою інформацією створіть інформаційне гроно до образу письменниці*

### Завдання 2. Літературознавче

*Згадайте ознаки повісті. Доведіть, що «Тасмниця козацької шаблі» - пригодницька повість.*

### Завдання 3. Робота з текстом

*Прочитайте уривок з 2 розділу повісті. Визначте, які художні засоби і прийоми використала письменниця. Заповніть таблицю*

Художні засоби та прийоми	Приклад (з твору)
1. Епітети	
2. Фразеологізми	
3. Метафори	
4. Порівняння	
5. Гіпербола	

### Завдання 4. Творче завдання

*Напишіть міні-твір «Козацька слава – вічна»*

3. Фізкультхвилинка. Відеовправи для очей.

4. Міні-дискусія: надання відповідей груп на ключове питання.

5. Результат уроку створення плакату або міні-проекту на запропоновану тему [17, с.132-133].

Набувають популярності веб-квести. Розрізняють два типи квестів: для короткочасної та довготривалої роботи. Особливістю освітніх веб-квестів є те, що частина або вся інформація для самостійної або групової роботи учнів з ним

знаходиться на різних веб-сайтах, що забезпечує розвиток навичок роботи з ІКТ [18, с.384].

Квести проводяться під керівництвом педагога, який корегує діяльність команд.

Отже, педагогічна технологія квест сприяє формуванню компетентностей, необхідних для конкурентоздатного випускника, а саме:

- використання ІКТ для вирішення професійних завдань (в т.ч. для пошуку необхідної інформації, оформлення результатів роботи у вигляді комп'ютерних презентацій, проєктів тощо);
- самонавчання і самоорганізація;
- робота в команді (планування, розподіл функцій, взаємодопомога, взаємоконтроль);
- вміння знаходити кілька способів рішень проблемної ситуації, визначати найбільш раціональний варіант, обґрунтовувати свій вибір;
- навик публічних виступів.

Серед методів закріплення знань варто обирати:

- метод супровідного закріплення;
- метод повторення;
- метод вправ [42, с.154].

Гра – форма заняття, яку діти сприймають із задоволенням. Але практика застосування ігрових технологій показує, що крім позитивних результатів дана технологія містить і ряд негативних аспектів.

Тому я використовую на уроках не ігри, а ігрові ситуації або вправи, які дозволяють:

- підвищити інтерес учнів до предмету;
- зробити уроки різноманітними, більш цікавими;
- вносить різноманітність в навчально-виховний процес;
- підвищує активність, навіть пасивних, учнів на уроках.

Тема: «Дума «Маруся Богуславка». Проблема вибору, душевна роздвоєність головної героїні народної думи»

## Літературна гра

## Завдання

Уявіть, що вам довелося виконувати роль адвокатів та прокурорів під часу суду над Марусею Богуславкою. Спробуйте довести правильність своєї позиції, використовуючи різні аргументи на підтвердження думки про справедливість чи несправедливість обвинувачення.

1 група – «Захисники»

2 група – «Прокурори»

«Захисники»	«Прокурори»
Аргументи	
1. Жінка-бранка	1. Бусурманка, дружина султана
2. Патріотка	2. Зрадниця
3. Рішення звільнити козаків, відчуваючи, що буде покарана	3. ?
4. ?	4. ?
5. ?	5. ?

Застосовую на уроках української мови та літератури також інтерактивні вправи (вікторини, тести, ігри «Перший мільйон», «Знайди пару» тощо), створені на сервісі LearningApps [14, с.68].

Вивчаючи окремі мовні поняття, працюючи над образами письменників, літературних героїв застосовую такі прийоми: «Інформаційне групування», «Асоціативний кущ», «Сенкан», «Доміно», «Мої асоціації», адже вони сприяють:

- розвитку пізнавальної діяльності;
- збільшенню активності;
- формуванню творчих навичок;

– розвитку критичного і логічного мислення тощо. [13, с.14].

Наприклад, в 5 класі вчимося складати сенкани. Розглядаючи структуру сенкану, згадуємо основні мовні поняття: що таке іменник, прикметник, дієслово, вчимося підбирати синоніми.

Важливим етапом в структурі уроку є рефлексія. Сьогодні це важлива складова уроку. Рефлексія діяльності допомагає оптимізувати навчальний процес.

Учні з її допомогою осмислюють свій образ роботи з навчальним матеріалом (методи, прийоми, вправи). Вельми продуктивною рефлексія є наприкінці уроку, вона дозволяє оцінити активність учнів на всіх етапах уроку. В 5-8 класах використовую прийом «Ланцюжок» або «Рефлексійна картка». В старших класах доречно використовувати листи самооцінювання, самоконтролю.

Не слід забувати про те, що учні оцінюють не тільки свої знання, але й знання всіх учасників групи. Окрім цього, ці прийоми надають змогу вчителю швидко проаналізувати результат і скорегувати подальшу діяльність.

Серед уроку доречно використовувати хвилинки відпочинку. Надаю перевагу музичним та поетичним фізкультхвилинкам. Також обираю хвилинки релаксації. Дітям подобається вправа «Малюнок на спині» [23].

Внаслідок проведення цих вправ формується здоров'я-збережувальна компетентність.

Використовуючи досвід попередників, працюю над створенням власних інноваційних методів. В рамках проекту «Окрилений філолог» розробила власний пошуково-дослідницький прийом «Замкнене коло».

Прийом побудований на принципі асоціації. Деякі літературні твори дають змогу розширити коло можливостей. Усі підібрані асоціації утворюють замкнене коло, вказуючи на те, що деякі речі є незмінними. Змінюються часи, але не змінюється ставлення до проблеми, що вказує на циклічність. Використовуючи метод «Замкнене коло», можна з'ясувати, в чому полягає



актуальність твору, який вивчається, провести паралель між минулим і сучасним, наголосити на спадковості поколінь, зробити висновки.

Окрім того, використання цього методу сприяє розвитку в учнів критичного мислення та ключових освітніх компетентностей:

- соціальної компетентності (уміння працювати в парах, групах, слухати один одного тощо);
- навчально-пізнавальної компетентності (самостійна пізнавальна діяльність, добування знань, володіння евристичними методами рішення навчальних проблем);
- ціннісно-сислової компетентності (уміння бачити і розуміти навколишній світ, приймати рішення, усвідомлювати свою роль і призначення).

Метод "Замкнене коло" використовується на етапі узагальнення, систематизації вивченого навчального матеріалу. Для засвоєння метода доречно опрацювати вправу колективно. Далі робота відбувається в малих групах [33, с.82-87].

Мета методу:

- активізування діяльності учнів під час узагальнення вивченого матеріалу;
- застосування нових знань в умовах нової пізнавальної ситуації;
- покращення вмінь працювати з текстом, виділення основних ідей, проблем твору;
- розвиток логічного та критичного мислення;
- формування учнями висновків.

Кількість учнів: до 15 осіб.

Необхідний час: 10-20 хвилин.

Обладнання: великі аркуші паперу, маркери, фліпчарт (для презентації результатів)

Порядок роботи:

Крок 1. Об'єднайте учнів у групи (3-4 учня).

Крок 2. Запропонуйте учням пересісти по групах. Усі члени групи повинні добре бачити один одного.

Крок 3. Ознайомлення з правилами.

Основних правил всього два:

- учні повинні серйозно поставитися до завдання;
- поважне ставлення учнів один до одного.

Крок 4. Дайте учням завдання. Кожна група отримує поняття або образ, до якого треба підібрати асоціативні слова або словосполучення. Групи можуть отримати однакові поняття і працювати над визначенням однієї проблеми, а можна дати різні поняття і працювати над вирішенням іншої проблеми.

Крок 5. Слідкуйте за роботою груп та за часом. Якщо треба, надайте необхідну допомогу.

Крок 6. Представлення результатів роботи.

Крок 7. Коментування вчителем роботи груп з точки зору її навчальних результатів.

Крок 8. Запитати в учнів, чого навчив такий метод.

Додаткові зауваження. Враховуючи невелику кількість учнів в сільських школах, форми роботи можна змінити. Роботу в малих групах замінити на роботу в парах або індивідуальну роботу [38, с.3-5].

Якщо клас слабкий, має недостатній рівень знань, використати колективну форму роботи. Приклад використання прийому при вивченні теми «Леся Українка «Давня казка»», 8 клас.

Неймовірно корисний досвід отримала, прийнявши участь в Авторській творчій майстерні І. Сітькової. Саме під час роботи в АТМ ознайомила в поняттям «перевернутого навчання», навчилася працювати на сервісах LearningApps та ThingLink [20, с.37-43].

Методи викладання української мови та літератури, засновані на співпраці. Учні залучаються до спільної діяльності, що сприяє їхній соціалізації та дозволяє успішно оволодівати суспільним досвідом. Досягти ефективної

співпраці можливо, використовуючи методи ігор, проектів, групових завдань. Тож у своїй роботі спираюсь на ці методи.

Таким чином, аналізуючи ефективність педагогічних технологій, можна виділити прийоми, які найбільше сприяють формуванню ключових компетентностей для розвитку конкурентноспроможної особистості (Рис. 2.2.).

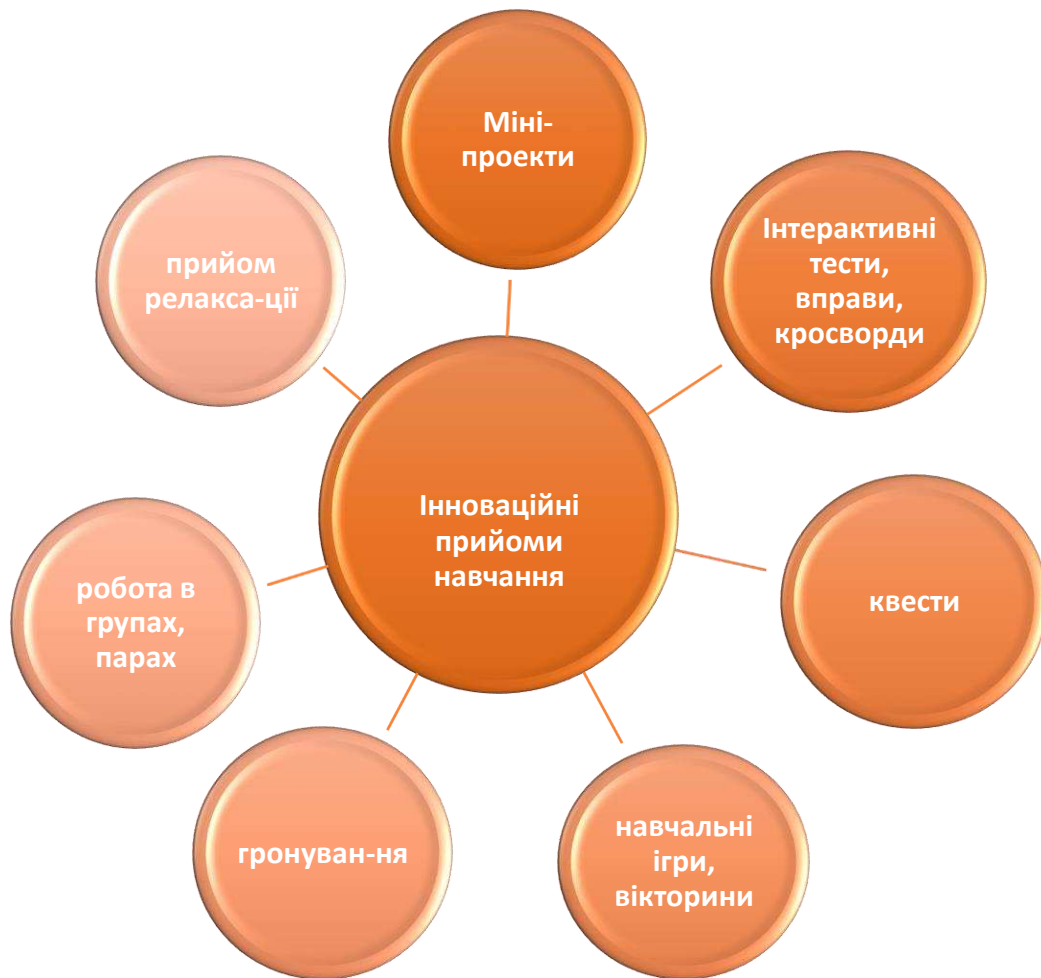


Рис. 2.2. Ефективні інноваційні прийоми навчання [10, с.12-23]

Відповідно до проведення дослідження було визначено найбільш ефективні педагогічні технології.

В загальній кількості респондентів було 20 осіб [22, с.42].

Отримані результати дослідження ефективності впровадження нових педагогічних технологій на уроках української мови та літератури висвітлено далі в дослідження.

## **2.2. Аналіз отриманих результатів дослідження впровадження нових педагогічних технологій на уроках української мови та літератури**

Особливості розвитку сучасної освіти спонукають до оновлення навчальних методик та прийомів, впровадженню навчально-виховнодіяльнісних педагогічних технологій, сучасних концепцій і способів формування удітей предметних та життєвих компетенцій в загальному.

В ході проведення дослідження, було встановлено, що найбільш ефективною формою навчання є використання нових педагогічних технологій у поєднанні з традиційними засобами. На уроках української мови та літератури варто використовувати елементи педагогічних технологій з традиційними, адже це дозволить збагатити діяльність учнів на уроках, а саме [27, с.29-74]:

1. Навчить здобувати знання самостійно.
2. Акумулює вміння користуватися здобутими знаннями для рішення нових завдань.
3. Сприятиме набуттю комунікативних навичок і умінь (тобто умінь працювати в різноманітних групах, виконуючи різні соціальні завдання і ролі).
4. Надасть можливість широких людських контактів в знайомстві з різними точками зору на одну проблему.
5. Навчить користуватися дослідницькими методами: збирати інформацію, факти, уміти їх аналізувати з різних точок зору, висувати гіпотези, робити висновки.
6. Надасть можливість висловлювати свої власні думки [26, с.36-38].

Таким чином, було встановлено ефективність впровадження нових педагогічних технологій на уроках української мови.

У результаті проведення уроків, встановлено те, що учнів стали більш активними, ціленаправленими, з підвищеним інтересом до навчальної дисципліни, впевненими у своїх відповідях, з підвищеним рівнем знань.

Результати дослідження висвітлено на рисунку 2.3.

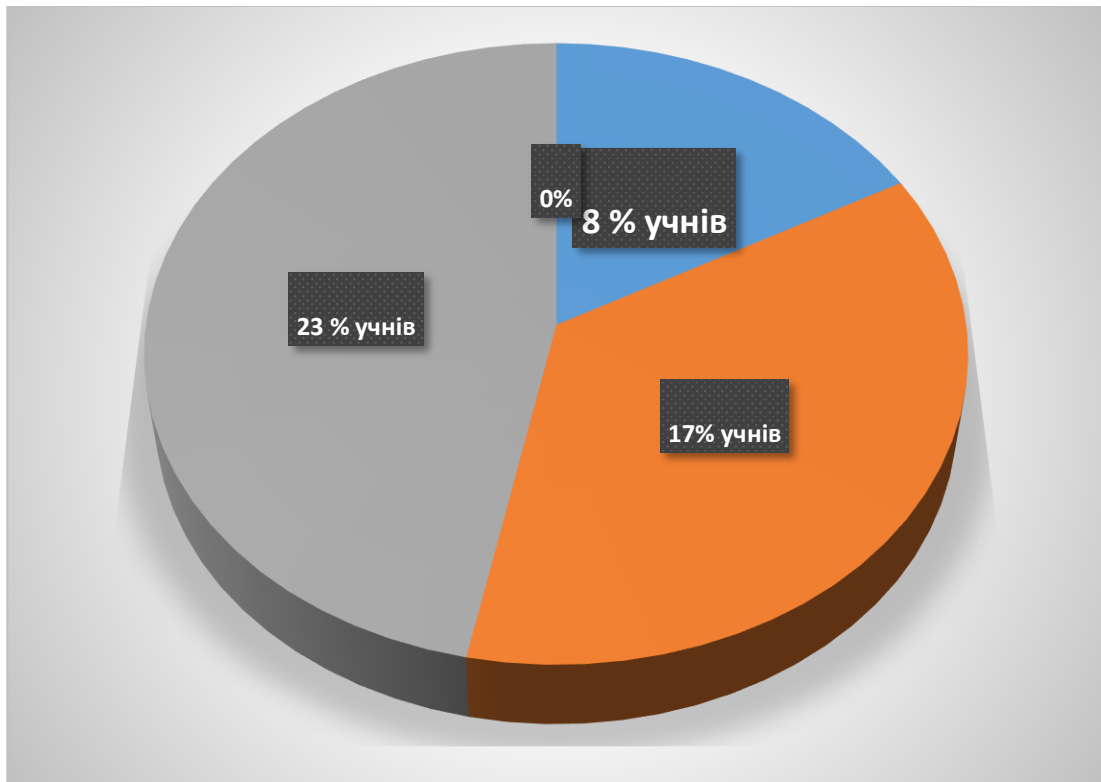


Рис. 2.3. Відсоток учнів, в яких підвищився рівень навчання в ході впровадження нових педагогічних технологій на уроках української мови та літератури

Отже, учні швидше сприймають новий навчальний матеріал, із задоволенням шукають разом шляхи вирішення поставлених завдань, відповідей на проблемні запитання в ході впровадження нових педагогічних технологій на уроках української мови та літератури [4, с.162].

### **2.3. Розробка рекомендацій по методиці впровадженні нових педагогічних технологій на уроках української мови та літератури**

Розробка рекомендацій з методики впровадження нових педагогічних технологій на уроках української мови та літератури передбачає врахування сучасних тенденцій у галузі освіти та використання інноваційних підходів до навчання.

Варто встановити основні рекомендації, які можуть бути корисними на уроках української мови та літератури:

1. Порівнюйте традиційні методи з новими технологіями: Перед початком впровадження нових педагогічних технологій слід вивчити та порівняти їх з традиційними методами навчання. Оцініть переваги та недоліки нових технологій та знайдіть способи їх ефективного з'єднання з уже існуючими методами.
2. Залучайте інтерактивні засоби навчання: використання інтерактивних дошок, комп'ютерів, планшетів, смартфонів, веб-сервісів та інших електронних засобів дозволяє зробити уроки української мови та літератури цікавішими та змістовнішими. Залучайте учнів до використання цих технологій та спонукайте їх до активної участі в навчальному процесі.
3. Використовуйте відео та аудіоматеріали: Відео та аудіоматеріали є потужними засобами викладання української мови та літератури. Вони допомагають створити живу та ілюстративну атмосферу, розширюють словниковий запас та покращують навички аудіювання. Використовуйте відео- та аудіозаписи віршів, прозових творів, діалогів, лінгвістичних вправ тощо [39].

Удосконалення впровадження нових педагогічних технологій на уроках української мови та літератури можна здійснити за допомогою наступних шляхів:

1. Професійний розвиток вчителя: Вчителі повинні займатися постійним професійним розвитком, ознайомлюватися з новими методиками та педагогічними підходами, які сприяють впровадженню нових технологій. Вони можуть брати участь у тренінгах, семінарах, конференціях та обмінюватися досвідом з колегами.
2. Використання інформаційних технологій: використання комп'ютерів, планшетів, проекторів, інтерактивної дошки та інших сучасних технологій може допомогти зробити уроки більш цікавими та зрозумілими для учнів. Вчителі можуть використовувати відеоматеріали, мультимедійні презентації, онлайн-ресурси та інтерактивні вправи.
3. Робота в групах та проектна діяльність: Залучення учнів до активної участі в уроці може зробити процес навчання більш ефективним. Вчителі можуть організувати роботу в групах, де учні займаються спільними проектами, вирішують проблемні завдання та обговорюють літературні твори.
4. Використання ігрових елементів: Використання ігор та ігрових елементів на уроках може підвищити зацікавленість учнів та зробити навчання більш захоплюючим. Вчителі можуть використовувати рольові ігри, вікторини, кросворди та інші ігрові форми, спрямовані на активізацію знань та навичок.

Варто проаналізувати ці напрямки більш детально.

Професійний розвиток вчителя є одним із ключових шляхів удосконалення впровадження нових педагогічних технологій на уроках української мови та літератури [11, с.171-176]. Варто встановити ті аспекти, які можуть бути враховані.

Самоосвіта: Вчителі повинні постійно поглиблювати свої знання про сучасні педагогічні технології, ознайомлюватися з новітніми тенденціями в галузі викладання української мови та літератури. Це можна робити через читання науково-методичної літератури, участь у вебінарах, онлайн-курсах та інших професійних заходах.

Обмін досвідом з колегами: Вчителі можуть взаємодіяти з іншими вчителями української мови та літератури, обмінюючи свою досвідом у впровадження нових технологій. Це може бути здійснено через педагогічні конференції, семінари, роботу в методичних об'єднаннях або створення професійних спільнот у соціальних мережах.

Участь у професійних тренінгах та програмах: Вчителі можуть взяти участь у спеціалізованих тренінгах та програмах, спрямованих на підвищення їх професійних компетенцій у галузі викладання української мови та літератури. Такі тренінги можуть охоплювати різні аспекти, включаючи використання нових технологій, організацію проектної діяльності та оцінювання.

Використання інформаційних технологій є напрямком удосконалення впровадження нових педагогічних технологій на уроках української мови та літератури [15, с.39-45]. Варто встановити ті способи, які можуть бути застосовані.

Використання комп'ютерів та планшетів: Вчителі можуть використовувати комп'ютери та планшети під час уроків для показу мультимедійних презентацій, відеоматеріалів, електронних підручників та інтерактивних вправ. Це дозволяє зробити уроки більш наочними та цікавими для учнів.

Використання інтерактивної дошки: Інтерактивна дошка дозволяє вчителям створювати інтерактивні уроки, використовувати різні добавки та програми для навчання, писати, малювати та редагувати на дошку. Вона сприяє залученню учнів до активної діяльності та взаємодії на уроці.

Використання онлайн-ресурсів: Інтернет надає безліч ресурсів для навчання української мови та літератури. Вчителі можуть використовувати онлайн-сайти, додатки, електронні ресурси для проведення вправ, тестування, досліджень та інших активностей на уроках. Наприклад, можна використовувати веб-сайти для розширення словникового запасу, електронні бібліотеки для доступу до літературних творів тощо [19, с.83].



Використання спеціалізованих програм та додатків: Існує багато програм та додатків, спеціально розроблених для викладання української мови та літератури.

Робота в групах та проектна діяльність є ефективним напрямком удосконалення впровадження нових педагогічних технологій на уроках української мови та літератури. Варто встановити декілька способів, які можуть бути використані.

Групові проекти: Вчителі можуть організовувати учнів у групи, які працюють над спільними проектами. Наприклад, група учнів може створити власну міні-книжкову виставку, провести дослідження певного періоду української літератури або розробити власні творчі тексти. Це сприятиме активній участі учнів у процесі навчання та розвивати їх творчі та комунікативні навички.

Дебати та дискусії: Використання дебатів та дискусій на уроках української мови та літератури може стимулювати критичне мислення учнів, розвивати їхнє вміння аргументувати свою думку та ефективно висловлюватися. Вчителі можуть організовувати дебатні зустрічі на основі літературних творів, актуальних тем або спірних питань, пов'язаних з українською мовою.

Кооперативне навчання: Використання методів кооперативного навчання дозволяє вчитися співпрацювати, допомагати одному та вирішувати завдання разом. Наприклад, вчителі можуть використовувати метод "Кругової дискусії", де учні обговорюють певну тему і висловлюють свої думки та аргументи.

Використання ігрових елементів є напрямом удосконалення впровадження нових педагогічних технологій на уроках української мови та літератури. Доцільно визначити кілька способів, які можуть бути використані.

Рольові ігри: Рольові ігри дозволяють учням втілити різні літературні персонажі або ситуацію, що розширює їхнє розуміння тексту та розвиває креативність. Учні можуть створювати діалоги між персонажами, виконувати сценки або створювати нові сюжети на основі вивчених творів.

Літературні вікторини та ігри: Вчителі можуть організовувати літературні вікторини, кросворди, головоломки та інші літературні ігри, які стимулюють пам'ять, критичне мислення та знання учнів про літературні твори, письменників, жанри тощо.

Ігрові завдання та конкурси: Вчителі можуть використовувати ігрові завдання та конкурси під час уроків, щоб зацікавити учнів та підвищити їх мотивацію до вивчення української мови та літератури. Наприклад, учні можуть виконувати завдання на швидкість, складати римовані рядки, грати в словесні гри, розв'язувати загадки тощо.

Інтерактивні ігри та додатки: Використання інтерактивних ігор та додатків на комп'ютерах, планшетах або смартфонах може зробити навчання української мови та літератури більш захоплюючим.

Отже, впровадження нових педагогічних технологій на уроках української мови та літератури може бути успішним за умови дотримання встановлених рекомендацій.

## ВИСНОВКИ

Отже, педагогічна технологія є необхідним елементом сучасного освітнього процесу, спрямованим на оптимізацію та покращення якості навчання та виховання. Сутність педагогічних технологій відбувається в систематичному та цілеспрямованому застосуванні педагогічних методів, прийомів, засобів та організаційних форм, спрямованих на досягнення поставлених освітніх цілей та завдань.

Впровадження нових педагогічних технологій на уроках української мови та літератури має свої особливості, які варто отримати для успішного навчання та розвитку учнів.

Методологічні основи застосування педагогічних технологій у процесі викладання української мови та літератури в сучасних умовах мають велике значення для ефективного навчання і розвитку учнів. Використання педагогічних технологій дозволяє забезпечити активну, цікаву та інтерактивну навчальну діяльність, покращення розвитку творчих здібностей, критичного мислення, комунікативних навичок та самостійності учнів. Однією з основних методологічних основ застосування педагогічних технологій є індивідуалізація навчання. Кожен учень має свої індивідуальні особливості, потреби та швидкість засвоєння матеріалу.

Використання педагогічних технологій дозволяє налаштувати навчання на конкретного учня, враховуючи його індивідуальні особливості, інтереси та потреби. Ще важливою методологічною основою є активна позиція учня у навчальному процесі. Застосування педагогічних технологій сприяє залученню учнів до активної участі у власному навчанні, створює умови для самостійного пошуку та обробки інформації, рішення різноманітних навчальних завдань та проблем.

Також важливою методологічною основою є використання інформаційно-комунікаційних технологій. У сучасному світі цифрові технології швидко розвиваються і залишаються невід'ємною частиною нашого повсюдного життя.

Основні напрямки удосконалення включають професійний розвиток вчителя, використання інформаційних технологій, роботу в групах та проектну діяльність, а також використання ігрових елементів. Учителям слід постійно поглиблювати свої знання, брати участь у тренінгах та обмінюватися досвідом з колегами.

Використання комп'ютерів, планшетів, інтерактивних дошок та онлайн-ресурсів робить уроки більш наочними та цікавими. Робота в групах та проектна діяльність залучає учнів до активного співробітництва та розвитку творчих навичок. Додатково, використання ігрових елементів, таких як рольові ігри, літературні вікторини та конкурси, сприяє підвищенню мотивації та розвитку критичного мислення учнів. Інтерактивні ігри та додатки можуть стати цінним доповненням до уроків, забезпечуючи ефективну взаємодію та активну участь учнів.

Таким чином, основними факторами успішного впровадження нових педагогічних технологій на уроках української мови та літератури стало професійне самовдосконалення вчителів, використання сучасних інформаційних технологій, активна робота в групах та проектна діяльність, а також ефективне використання ігрових елементів.

## СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Антонченко М. О. Медіаінформаційна грамотність як складова інформаційно-цифрової компетентності педагога. Інформаційноцифрова компетентність педагога: теорія і практика : збірник наукових праць; випуск 3- й; за заг. Редакцією Л.Г. Петрової. Суми : ВВП «Мрія», 2019. С. 2–10.
2. Артюшина М. Сутність та особливості інноваційно-зорієнтованого підходу у сучасній школі // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. Умань, 2019. Ч. 3. С. 15–22.
3. Бути медіаграмотним: десять необхідних компетентностей. – Режим доступу: <https://ms.detector.media/mediaosvita/post/18961/2017-05-24-butymediagramotnym-desyatneobkhidnykh-kompetentnostey/>
4. Важинський, С. Е. Методика та організація наукових досліджень : навчальний посібник. Суми : Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2016. 257 с.
5. Варзацька Л. Методика інтегрованого уроку мови / Лариса Олександрівна Варзацька // Дивослово. – 2004. – №3. – С. 31 – 50.
6. Водолазська Т. В. Освітнє середовище як «третій учитель». Імідж сучасного педагога. 2018. № 4 (181). С. 10-12.
7. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження: Методологічні поради молодим науковцям. Київ–Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2010. 308 с.
8. Гончаренко С. У. Український педагогічний енциклопедичний словник. 2-ге вид., доп., випр. Рівне: Волинські обереги, 2011. 552 с.
9. Герман В. Академічна риторика: інтегрована програма навчального курсу, сертифікована IREX «Вивчай і розрізняй: інфо-медійна грамотність»; електронна (другий рівень освіти). Суми, 2020. 66 с. 58
10. Герман В. Інтеграція проєкту IREX «Вивчай та розрізняй: інфомедійна грамотність» і курсу «Сучасна риторика». Педагогічні науки: теорія,

- історія, інноваційні технології: наук. журнал / голов. ред. А. А. Сбруєва. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. № 2 (96). С. 12-23.
11. Грабовська С. Л. Інтерактивне навчання у вузі: проблеми і перспективи / С. Л. Грабовська // Вісн. Львів. ун-ту. – 2017. – № 15. – С. 171– 176.
12. Грибан Г. В., Кучерук О. А. Методика викладання української мови в середній школі. Зошит-посібник для лабораторних робіт. Житомир 2002. 118 с.
13. Девдера М. В. Уроки української мови в 5-6 класах - нетрадиційно: Навчально- методичний компакт. К. 2018. 73 с.
14. Державний стандарт базової середньої освіти (2020) – Режим доступу: [https://osvita.ua/legislation/Ser\\_osv/76886/](https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/76886/)
15. Дика Н.М., Глазова О.П. Робота з медійним текстом в умовах модернізації навчальних програм з української мови. Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка. Збірник наукових праць № 31, 2019. С. 39- 45.
16. Донченко Т. Уроки мови мають стати уроками словесності /Тамара Кузьмівна Донченко // Дивослово. – 1995. – № 4. – С. 36 – 38.
17. Інноваційні технології навчання: Навч. посібн. для студ. вищих технічних навчальних закладів / [Кол. авторів; відп. ред. Бахтіярова Х.Ш.; наук. ред. Арістова А.В.; упорядн. словника Волобуєва С.В.]. – К. : НТУ, 2017. – 172 с.
18. Інфомедійна грамотність – невід’ємна складова навчального процесу закладу освіти : збірник статей / Редкол. : В. Ф. Іванов (голов. ред.) [та ін.]. Київ : Академія української преси, IREX, Центр Вільної преси, 2021. 400 с.
19. Інфомедійна грамотність: імплементація в освіті дорослих : навч.- метод. посіб. / Т. В. Водолазська, Н. І. Курмишева, Т. А. Устименко ; упор. Т. А. Устименко. Полтава : ПОІППО ім. М. В. Остроградського, 2021. 108 с.
20. Каньковський І. Професіоналізм педагогічного складу як одна із умов успішної підготовки педагога. Молодь і ринок. 2012. № 12. С. 37-43. –

Режим доступу: [http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis\\_nbuv/cgiirbis\\_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP\\_meta&C21COM=S&2\\_S21P03=FILA=&2\\_S21STR=Mir\\_2012\\_12\\_10](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Mir_2012_12_10).

21. Карбованець О. Метод проєктів – сучасна педагогічна технологія навчання освітніх закладів різних рівнів [Електронний ресурс] / О. Карбованець, Н. Куруц, Н. Голуб, А. Майорош. – Режим доступу: <http://www.eduforme.org>.
22. Компетентнісний підхід у сучасній освіті : Світовий досвід та українські перспективи / за заг. ред. О. В. Овчарук. Київ: К.І.С., 2004. 112 с.
23. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні, схвалена постановою Президії Національної академії педагогічних наук України від 20 травня 2010 року (протокол № 1-7/6-150).
24. Корицька Г. Шкільна мовна освіта в умовах розвитку електронного навчального середовища // Е-learning у теорії та практиці навчання суспільно-гуманітарних дисциплін: колективна монографія, за заг. ред. Г. Р. Корицької, Т. М. Путій, Івано-Франківськ, Україна: Симфонія форте, 2017. С. 40-54.
25. Крикун Л. Профілактика комп'ютерної залежності (Тренінг для педагогів) // Безпечне користування сучасними інформаційнокомунікативними технологіями: навчально-методичний посібник / за заг. ред. Бережної Т.І., Удалової О.А., Волосюк Т.В., Буянової Г.В. Київ: Україна, 2018. 136 с.
26. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Кондор, 2019. 205 с.
27. Кучеренко І. Теоретичні і методичні засади сучасного уроку української мови в основній школі : монографія / І.А.Кучеренко. – Умань : Видавець ФОП Жовтий О.О., 2014. – 410 с.

28. Левицька Лариса Василівна «Впровадження інтерактивних технологій на уроках української мови та літератури». Методичний посібник / – Вінниця: 2015. 112 с.
29. Література. Теорія. Методологія. 2-ге вид. Київ: Вид. дім «КиєвоМогилянська академія», 2008. 543 с.
30. Марковська М. Нова українська школа. – Режим доступу: <https://nus.org.ua/articles/10-onlajn-resursiv-shho-znadoblyatsya-na-urokah/>
31. Мацько Л.І., Денискіна Г.О. Українська наукова мова (теорія і практика) : Навчальний посібник. Тернопіль : Підручники і посібники, 2011. 272 с.
32. Навчальна програма з української мови (рівень стандарту) для загальноосвітніх шкіл, затверджена Наказом Міністерства освіти і науки від 23.10.2017 р. № 1407. Київ. 42 с.
33. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja/Pid zag. Red. Bibik N. M. Київ: ТОВ Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
34. Онкович Г.В., Криворотенко О. Г. Педагогічна блогодидактика вчителів української мови та літератури // Проблеми освіти : зб. наук. праць. ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти». Вінниця: ТОВ «ТВОРИ», 2019. № 92. С. 82-87.
35. Онуфрієнко Г.С. Науковий стиль української мови: навч. посібник з алгоритмічними приписами. 2–ге вид., перероб. та доп. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 392 с.
36. Освіта навпаки, або Першопрохідці-STEM [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://pedpresa.ua/177304-osvita-navpaky-abo-pershoprohidtsi-stem.html>.
37. Положення про робочу програму навчальної дисципліни. Рівненський державний гуманітарний університет. 2019. 12 с. – Режим доступу: [http://rshu.edu.ua/images/nmr/pol\\_rob\\_prog\\_navch\\_disc\\_2019.pdf](http://rshu.edu.ua/images/nmr/pol_rob_prog_navch_disc_2019.pdf) 62
38. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. Українська мова 5-9 класи. Пояснювальна записка / За ред. Р.В. Мовчан. – 2017. – С. 3-5.



39. Семеніхіна О. Про формування у майбутнього вчителя умінь унаочнювати навчальний матеріал засобами комп'ютерної візуалізації / О. В. Семеніхіна, М. Г. Друшляк, Д. С. Безуглий // Використання інноваційних технологій в процесі підготовки фахівців : II Міжнародна науково-практична інтернет-конференція, 28– 29 березня 2017 року. – Вінниця, 2017.
40. Семенов О. М. Культура наукової української мови: навч. Посібник /О.М.Семенов. К.: ВЦ «Академія», 2010. 216с.
41. Семенов О. Медіакультура вчителя-словесника: теорія і практика формування у вищій школі // Збірник статей Восьмої міжнародної науково-методичної конференції «Критичне мислення в епоху токсичного контенту». Київ : Центр Вільної Преси, Академія української преси, 2020. с. 167-173
42. Семенов О., Ячменик М.М. Мовно-методична підготовка майбутнього вчителя-словесника до використання засобів медіаосвіти : монографія. Суми : Видавництво СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2019. 211 с.
43. Слюніна О. В. Українська література. 5клас. – Х.: Основа, 2014. – 145с.
44. Терно С. О. Теорія розвитку критичного мислення (на прикладі навчання історії): [посібник для вчителя]. — Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2011. 105 с.
45. Целякова О. М. Вплив інформаційного суспільства на формування духовності [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [https://ocpvm.org.ua/wpcontent/uploads/2013/10/konfer\\_2012.pdf](https://ocpvm.org.ua/wpcontent/uploads/2013/10/konfer_2012.pdf)
46. Шейбе С., Рогоу Ф. Підручник для вчителів / Перекл. з англ. С. Дьома; за загал. ред. В.Ф. Іванова, О.В. Волошенюк. Київ : Вільної Преси, Академія Української Преси, 2017. 319 с.

## ДОДАТКИ

Додаток А

## Класифікація уроків за педагогічними технологіями

1 .Інформаційно-комунікативні технології		Урок-лекція, урок-семінар, урок-твір, урок-конференція, уроки-творчі звіти, урок-консиліум, урок-залік, урок-експромт- екзамен, уроки-взаємонавчання, урок- інформації, інтегрований урок
2.Ігрові технології	Змагання	КВК, турнір, аукціон, вікторина, конкурс, інтелектуальний хокей, "Щасливий випадок"
	Ділові, рольові ігри	Імпровізація, імітація, "Суд", захист дисертації, "Слідство ведуть знавці", "Поле чудес", ерудит, ланцюжок,
		бізнес-гра
	Драматизація	Драматична гра, пантоміма, драматична розповідь, ляльковий театр
3.Дослідницькі технології		Діалог, усний журнал, роздуми, диспути, прес-конференції, репортаж, урок-протиріччя, урок-парадокс, пошук, розвідка, лабораторні дослідження, заочна подорож, експедиція, наукові дослідження, коло ідей
	Кооперативне навчання	Робота в парах, змінювані трійки, 2-4 разом, карусель, малі групи, акваріум

4. Інтерактивні технології	Колективно- групове навчання	Мікрофон, незакінчені речення, мозковий штурм, "Навчаючи - вчуся", мозаїка, Вирішення проблем, дерево рішень
	Ситуативне моделювання	Імітаційні ігри, "Суд", громадські слухання, рольова гра
	Опрацювання дискусійних питань	Метод прес, займи позицію, зміни позицію, континуум, дискусія, дебати, ток- шоу, оцінювальна дискусія
5. Психотренінг		Тренінг уваги, уяви, пам'яті, "Пізнай себе", "Пізнай свої здібності", "Твоя воля", "Твій характер", "Сам себе виховую", сугестопедагогічний урок

Ім'я користувача:  
Юдіта Павлович

Дата перевірки:  
02.06.2023 21:56:40 CEST

Дата звіту:  
02.06.2023 22:32:26 CEST

ID перевірки:  
1015402442

Тип перевірки:  
Doc vs Internet + Library

ID користувача:  
100011755

Назва документа: Кваліфікаційна робота Костюк

Кількість сторінок: 55 Кількість слів: 10096 Кількість символів: 78965 Розмір файлу: 694.50 KB ID файлу: 1015066196

## 26.4% Схожість

Найбільша схожість: 15.3% з Інтернет-джерелом (<https://www.naurok.com.ua/vikoristannya-innovaciy-nih-tehnologiy-na>).

26.3% Джерела з Інтернету 313 ..... Сторінка 57

0.19% Джерела з Бібліотеки 4 ..... Сторінка 60

## 1.67% Цитат

Цитати 5 ..... Сторінка 61

Посилання 1 ..... Сторінка 61

## 66% Вилучень

Деякі джерела вилучено автоматично (фільтри вилучення: кількість знайдених слів є меншою за 8 слів та 0%)

11.8% Вилучення з Інтернету 51 ..... Сторінка 62

65.6% Вилученого тексту з Бібліотеки 37 ..... Сторінка 62

## Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Замінені символи 1